

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ปลาเห็ดสมุนไพรร กลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
THE DEVELOPMENT OF CURRICULUM ENTITLED PLAHEDSAMOONPRI
IN THE CAREER AND TECHNOLOGY LEARNING SUBSTANCE
FOR GRADE 5 STUDENS

รศธร พันธุ์เพชร/Rosathon Phunphet¹
ปราโมทย์ จันทรเรือง/Pramote Chanruang²
วรรณวิไล นันทมานพ/Wanwilai Nunthamanop³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร 2) พัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง 3) ทดลองใช้หลักสูตร และ 4) ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.730 4) แบบประเมินทักษะปฏิบัติ และ 5) แบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษามีความต้องการให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ และหวงแหนในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหาที่สอดคล้อง มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน พร้อมทั้งเน้นฝึกทักษะปฏิบัติจริง 2) ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร ตามโครงสร้างของหลักสูตร ประกอบด้วย คำอธิบายรายวิชา ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมตามโครงสร้าง 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

²รองศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์พิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

โดยทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 40 คน พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจและสนใจใฝ่เรียนรู้ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่หลากหลายด้วยความสนุกสนาน สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างดี และ 4) ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรมองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ด้านความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หลักสูตรท้องถิ่น

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop a curriculum Plahedsamoonpri for grade 5 students. In Suphan Buri Province. The specific purposes were 1) to study basic information in developing a curriculum; 2) to develop a draft curriculum; 3) to trail a developed curriculum; and 4) to evaluate and improve a curriculum. The sample drawn using a simple purposive sampling was 40 grade 5 students from Wat Phai Rong Wua School, Songpinong District, Suphan Buri Province under Suphan Buri Educational Service Area Office 2, during the second semester of academic year 2011. The instruments used in this research were 1) a questionnaire; 2) an interview; 3) a learning achievement test to a reliability of 0.730; 4) a practical skill test; and 5) a satisfaction evaluation, The data were analyzed in terms of frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test

The findings of this research were; 1) from studying basic information, it was found that the schools and involved persons would like students to love, be proud and cherish in their local wisdom. They also would like students to learn from their lives in their local area. There would be experts help to convey knowledge and arrange learning activities and content to be suitable with grade 5 students. The process should also emphasis on practicing skills. 2) the development of curriculum showed that it was comprised of principles, vision, objectives, desired characteristics, curriculum structure, content, period of studying, learning activities, instructional media and sources, and measurement and evaluation. The curriculum was comprised of theoretical and practical parts. The curriculum was suitable. 3) The implementation of the curriculum to the aforementioned sample, found that

most students paid attention to study and enjoyably participate in the learning activities. They also were able to do the activities well. 4) form evaluation and improvement, students learning achievement was higher after they were taught with the developed curriculum at a significance level of .05. Their skills and satisfaction were at a great level.

Keywords: curriculum development, career and technology learning substance, local curriculum

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ที่สำคัญ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาสำหรับทุกคน โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน เรียนรู้ทักษะกระบวนการขั้นตอนในการทำงาน สามารถคิดเลข แก้ปัญหา เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ เห็นคุณค่าของวิถีชีวิตของคนในชุมชนและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเจตนารมณ์ดังกล่าว องค์ประกอบสำคัญที่เอื้ออำนวยให้บังเกิดผลได้คือ หลักสูตร จึงกล่าวได้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา เพราะเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาที่สำคัญจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง ให้ความสำคัญต่อท้องถิ่น ตามมาตรา 27 วรรค 2 ระบุว่าให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชน สังคมและประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 8) กรอบและทิศทางจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต หลักการที่สำคัญ คือข้อ 3 เป็นหลักสูตรการศึกษาสนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและนอกจากนี้ จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย ยึดถือหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และข้อ 5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1-2) วัตถุประสงค์การดำเนินการศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม โดยนำเทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัย

ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้และรู้จักการคิดวิเคราะห์ มีสุขภาพที่สมบูรณ์ มีจิตสาธารณะ สถานศึกษามีความสวยงามปลอดภัย เน้นพัฒนา และอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพเพียงภายใต้การประสานความร่วมมือของชุมชน ในสาระที่ 4 การอาชีพ เป็นสาระเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพ เห็นความสำคัญของอาชีพ ใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริต และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และมาตรฐาน ง 4.1 เข้าใจมีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 8) จากผลการทดสอบสมรรถนะทางร่างกายของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนท่าจีน-สองพี่น้อง ในปีการศึกษา 2553 ปรากฏผลว่านักเรียนร้อยละ 60 มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง (โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2, 2553: 3) และการศึกษาข้อมูลเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรมีการนำปลาตัวเล็ก ๆ ที่จะทิ้งเพราะคิดว่าไม่มีประโยชน์นำมาประกอบอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการอย่างมาก โดยนำมาทอดเกลือ คั่วกั๊กแล้วล้างให้สะอาด นำมาสับทั้งเนื้อ ทั้งหนัง ทั้งก้าง ให้ละเอียด เรียกว่า “ปลาเห็ด” และนำพริกแกงที่ปรุงเองโดยมีส่วนผสมของสมุนไพรมี (ประเภทผักสวนครัว เช่น พริก หอม กระเทียม ข่า ตะไคร้ โหระพา มะกรูด กะเพรา) มาผสมกับปลาเห็ด แล้วนำมาประกอบอาหารได้หลายอย่าง ซึ่งมีแร่ธาตุสารอาหาร ที่ช่วยให้ร่างกายแข็งแรง มีราคาถูก เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถพัฒนาเป็นอาชีพได้ (ทับทิม สุนทรวิภาต, 2554: สัมภาษณ์)

สรุปได้ว่า การศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ อาชีพและเทคโนโลยี ในสาระงานบ้าน และสภาพปัญหาที่พบกับนักเรียนในกลุ่มท่าจีน-สองพี่น้อง ในด้านสุขภาพ และการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปลาเห็ดสมุนไพรมี จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น 5 พบว่า เพื่อเป็นการส่งเสริมการประกอบอาหารสำหรับดูแลสุขภาพให้แข็งแรง และสามารถนำไปสู่อาชีพได้ โดยนำทรัพยากรจากธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด พร้อมทั้งเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้บุตรหลานได้เรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถช่วยเหลือตนเอง พึ่งตนเองได้ด้วยการประกอบอาหาร จากวัตถุดิบที่หาง่ายในท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 4 มาตรฐาน ง 4.1 ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรมี กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร
4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร

วิธีดำเนินการ

เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
2. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและขอบข่ายเนื้อหา การจัดการกิจกรรม ที่จะนำมาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ปลาเห็ดสมุนไพรร กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
4. ศึกษาสภาพทั่วไป ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสภาพปัจจุบัน และ ความต้องการของชุมชน จากผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร
5. เก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ตามขอบเขตของเนื้อหา เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและมีแนวทางในการสัมภาษณ์ ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข รวมทั้งข้อเสนอแนะจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระ การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 6 คน ผู้ปกครองนักเรียนซึ่งเป็นผู้รู้ในท้องถิ่น จำนวน 10 คน

กรรมการสถานศึกษาผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean)

2. แบบสอบถาม ขอบเขตของเนื้อหาเป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง เพื่อสอบถามแนวทาง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จำนวน 40 คน โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean)

3. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรรเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ มีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ .42 ถึง .72 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .34 ถึง .72 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.730

5. แบบประเมินทักษะปฏิบัติ ใช้สำหรับประเมินการทำปลาเห็ดสมุนไพรร และการประกอบอาหาร 3 ชนิด คือ 1) ปลาเห็ดสมุนไพรรชุบแป้งขนมปังทอด 2) ปลาเห็ดสมุนไพรรผัดกะเพรา 3) ลาบปลาเห็ดสมุนไพรร โดยประเมินจากผลงานที่ปรากฏหลังจบกระบวนการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยคะแนนที่ประเมินจากคุณสมบัติของอาหาร รสชาติของอาหาร และความสวยงามของรูปแบบการนำเสนอ ด้วยแบบประเมินแบบมิติคคุณภาพ 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง ระดับของคะแนนที่ได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของการปฏิบัติ ตามคุณภาพของงานที่กำหนดขึ้นตามเกณฑ์

6. แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร คือ การประเมินหลังใช้หลักสูตร โดยใช้เกณฑ์การวัดความพึงพอใจของลิเคอร์ท (Likert's scale) 5 ระดับ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. การศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พบว่า เป็นสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะในการทำงาน สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ทำงานอย่างถูกต้องและเหมาะสม สามารถทำงานเป็นคณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่า และเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมพื้นฐาน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม อันจะนำมาสู่การเรียนรู้สามารถช่วยเหลือตนเอง พึ่งตนเองได้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง และจากการสัมภาษณ์ และการสอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร

2. การศึกษาประวัติความเป็นมาของ “ปลาเห็ด” พบว่า เป็นอาหารโบราณของอำเภอสองพี่น้องที่ทำมาจากปลาตัวเล็ก ๆ นำมาทอดเกล็ด ควักไส้ออก แล้วล้างให้สะอาด นำมาซับทั้งเนื้อหนัง และล้างให้ละเอียด หรือหากเป็นปลาตัวใหญ่ เช่น ปลาช่อน ปลาหมอสี ปลาแดง ก็ใช้วิธีแล้งข้างตรงกลางลำตัวออกแล้วนำเนื้อ หนัง มาซับ ปิ้งรสด้วยพริกแกงที่ทำมาจากสมุนไพรประเภท ผักสวนครัว ปลาเห็ดสมุนไพรให้สารอาหารตามหลักโภชนาการหลายอย่าง เช่น โปรตีน แคลเซียม ที่ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต มีกระดูกแข็งแรง สามารถนำมาประกอบอาหารที่แสนอร่อย ประหยัด และยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสามารถพัฒนาเป็นอาชีพเสริมในหมู่บ้านได้ต่อไป

3. การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องปลาเห็ดสมุนไพร จากการสัมภาษณ์ สอบถาม ผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ต้องการให้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยมีสาระสำคัญของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) จัดการศึกษาหรือการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามนโยบายของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนตระหนัก หวงแหน และเห็นคุณค่าในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง 2) ด้านเนื้อหา แนวทางจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล ในหลักสูตร ควรจัดเนื้อหาเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นคือปลาน้ำจืดตัวเล็กตัวน้อยมาแปรรูปเป็นปลาเห็ดสมุนไพร ซึ่งปลาเหล่านี้มีมาก หาง่ายและสามารถนำมาดัดแปลงประกอบอาหารได้หลากหลายประเภท 3) ด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร ต้องการให้การจัดการศึกษาโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการสอนในโรงเรียน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นการรักษาวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้คงอยู่ และสืบสานต่อชนรุ่นหลัง 4) ด้านการสนับสนุนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พบว่าผู้นำชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นพร้อมให้ความร่วมมือ ในการพัฒนาหลักสูตร ทั้งในด้านความรู้ วัสดุ อุปกรณ์ และเสียสละเวลา 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไปสู่งานอาชีพ พบว่า ผู้นำชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เหตุผลตรงกัน กล่าวคือ ในท้องถิ่นมีวัตถุดิบที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากมายสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลผลิต และมีตลาดรองรับแน่นอน 6) ด้านรูปแบบการเรียนการสอนเรื่องปลาเห็ดสมุนไพร พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้จัดการเรียนการสอน โดยครูเป็นผู้สอนร่วมกับผู้รู้ในท้องถิ่น ต้องการให้จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความรู้ด้านประโยชน์และคุณค่าทางโภชนาการของปลาเห็ดสมุนไพร วิธีการทำปลาเห็ดสมุนไพรและแปรรูปเป็นอาหารชนิดต่าง ๆ 7) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรจัดกิจกรรมที่ยืดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง วัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยวิธีสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วมกิจกรรม ตรวจผลงาน โดยครูผู้สอน ผู้สังเกต และตัวนักเรียนเอง

สรุปได้ว่า สถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความต้องการให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจและห่วงใยในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีผู้มีความรู้ความสามารถร่วมถ่ายทอด และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหาที่สอดคล้อง มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน พร้อมทั้งเน้นฝึกทักษะปฏิบัติจริง

ผลการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง พบว่า

1. ด้านหลักการ ได้กำหนดจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย และกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก โดยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ด้านจุดหมาย 1) เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าว 2) เพื่อให้นักเรียนมีทักษะปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าว 3) เพื่อเป็นแนวทางพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในระดับต่อไป 4) เพื่อเป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียน และเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้แก่สถานศึกษาอื่นต่อไป

3. ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนของหลักสูตรฉบับร่าง เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ คือ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และสามารถสื่อสารถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนคติของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเอง 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล 4) ความสามารถด้านทักษะปฏิบัติการประกอบอาหารจากปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าว ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการทำงาน

4. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรประกอบด้วย 1) มีความซื่อสัตย์สุจริต 2) มีวินัย และใฝ่เรียนรู้ 3) อยู่อย่างพอเพียง 4) มุ่งมั่นในการทำงาน 5) รักและห่วงใยศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน

5. ด้านโครงสร้างของหลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

5.1 คำอธิบายรายวิชา คือการวิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดจุดประสงค์ การเรียนรู้ของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีจุดประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการทำปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าว และนำมาประกอบอาหาร

5.2 หน่วยการเรียนรู้ มีขอบข่ายเนื้อหาสาระหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรรวมสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จัดการเรียนรู้โดยการเพิ่มหน่วยการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สาระที่ 4 การอาชีพ มาตรฐาน ง 4.1 โดยพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้กำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ หลักสูตรภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ใช้เวลาเรียนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 4 สัปดาห์ รวมเวลาทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงเนื้อหาเวลาเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตร

เนื้อหา	เวลาเรียน (ชั่วโมง)		
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1			
ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์			
ของปลาเห็ดสมุนไพรรวม	1	-	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2			
หลักการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ อุปกรณ์ในการ			
ปฏิบัติงาน	1	-	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3			
การทำปลาเห็ดสมุนไพรรวมชุบแป้งขนมปังทอด	-	2	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4			
การทำปลาเห็ดสมุนไพรรวมผัดกะเพรา	-	2	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5			
การทำลาบปลาเห็ดสมุนไพรรวม	-	2	2
รวม	2	6	8

6. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) จัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตามสภาพความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) จัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การศึกษาจากสื่อไปงาน ใบความรู้ การสาธิตจากผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น กระบวนการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง 4) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีการนำเสนอผลงาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน 5) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ที่ดีงาม สร้างความตระหนักเห็นคุณค่าของปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าว 6) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการสาธิต เกี่ยวกับปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าว 7) จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้ของนักเรียน

7. ด้านสื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) เอกสาร ตำราเกี่ยวกับปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าว 2) ใบความรู้ 3) ไปงาน 4) แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้แต่ละบุคคลและแบบกลุ่ม 5) แบบประเมินผลงานแต่ละบุคคล และแต่ละกลุ่ม 6) การฝึกปฏิบัติจริง 7) รูปภาพเกี่ยวกับปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าว เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าว 8) ผู้รู้ในท้องถิ่น

8. ด้านการวัดและการประเมินผล วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ ประเมินทักษะปฏิบัติ ด้วยแบบประเมินทักษะปฏิบัติ แบบมิตติคุณภาพ 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง และประเมินความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์การวัดความพึงพอใจของลิเคอร์ท (Likert's scale) 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าว ประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย สมรรถนะผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งมีคำอธิบายรายวิชา เนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาแบ่งเป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ มีการตรวจสอบหลักสูตร โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข พบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผลการทดลองใช้หลักสูตรฉบับร่าง พบว่า

การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 40 คน โดยผู้วิจัยดำเนินจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 5 แผนการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก โดยจัดกิจกรรมดังนี้

1. ครูนำรูปภาพปลาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ ที่คนส่วนใหญ่ไม่นิยมรับประทานและปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ มาให้นักเรียนดู และสนทนาเรื่องการนำปลาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ มาทำเป็นปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าของปลาตัวเล็ก ๆ เพราะปลาตัวเล็ก ๆ มักไม่มีคุณค่าและราคาถูกไม่เป็นที่ต้องการเมื่อนำมาแปรรูปเป็นปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ สามารถนำมาประกอบอาหารได้หลากหลายชนิด

2. นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 8 กลุ่ม เลือกประธาน เลขานุการ สมาชิกตามความเหมาะสม ศึกษาหัวข้อจากใบความรู้ ดังนี้

2.1 ความหมายของปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ

2.2 ความสำคัญของปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ

2.3 ประโยชน์ของปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ

3. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันวิเคราะห์ วิเคราะห์จากหัวข้อที่ศึกษา แล้วนำความรู้ที่ได้รับบันทึกลงในแบบบันทึกกิจกรรมที่ 1 ส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้นเรียน

4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญ

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปแผนผังความคิด โดยครูกำหนดมโนทัศน์หลักคือ

5.1 ความหมายของปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ

5.2 ความสำคัญของปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ

5.3 ประโยชน์ของปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการเตรียมวัสดุอุปกรณ์อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน โดยจัดกิจกรรมดังนี้

1. ครูให้ใบความรู้เกี่ยวกับการคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ สาธิตการคัดเลือกโดยนำปลาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ (ของจริง) ให้นักเรียนดู

2. วิทยากรสาธิตประกอบการบรรยายหัวข้อต่อไปนี้

2.1 วิธีคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์ในการทำปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ

2.2 ขั้นตอนที่ต้องใช้ในการทำปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ

2.3 วิธีใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ

3. นักเรียนกลุ่มเดิมทำกิจกรรมจากใบความรู้ และส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้นเรียนตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1 วิธีคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์ในการทำปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ

3.2 ขั้นตอนที่ต้องใช้ในการทำปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ

3.3 วิธีใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำปลาเห็ดสมุนไพรมาน้ำจืดตัวเล็ก ๆ

4. นักเรียนร่วมกันอภิปราย ชักถามปัญหา แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
5. วิทยากรอธิบายเพิ่มเติม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทำปลาเห็ดสมุนไพรรูปแบ่งขนมปังทอดทอด โดยจัดกิจกรรม วิทยากรพูดคุยกับนักเรียน ทบทวนขั้นตอนการทำปลาเห็ดสมุนไพรรูปจากที่เรียนมาแล้วนักเรียนกลุ่มเดิมเลือกประธาน และเลขานุการเพื่อวางแผนการปฏิบัติงาน นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน วิทยากรสาธิตประกอบการบรรยายวิธีทำปลาเห็ดสมุนไพรรูปแบ่งขนมปังทอด โดยนักเรียนศึกษา สังเกตการณ์คัดเลือกวัตถุดิบ ตลอดจนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ตามขั้นตอนอย่างละเอียด ตามที่วิทยากรสาธิตประกอบการบรรยาย นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนจนแล้วเสร็จ โดยมีครู และวิทยากรคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด นักเรียนเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงานให้เรียบร้อย นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกขั้นตอนการปฏิบัติงานในแบบบันทึกตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอปลาเห็ดสมุนไพรรูปที่ได้จากการปฏิบัติครูวิทยากร นักเรียนร่วมกันประเมินผลพร้อมบันทึกในแบบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทำปลาเห็ดสมุนไพรรูปผัดกะเพรา โดยจัดกิจกรรมทบทวนขั้นตอนการทำปลาเห็ดสมุนไพรรูปจากที่เรียนมาแล้วนักเรียนกลุ่มเดิมเลือกประธาน และเลขานุการเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานนักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน วิทยากรสาธิตประกอบการบรรยายวิธีทำปลาเห็ดสมุนไพรรูปผัดกะเพรา โดยนักเรียนศึกษา สังเกตการณ์คัดเลือกวัตถุดิบ ตลอดจนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ตามขั้นตอนอย่างละเอียด ตามที่วิทยากรสาธิตประกอบการบรรยาย นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนจนแล้วเสร็จ โดยมีครู และวิทยากรคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด นักเรียนเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงานให้เรียบร้อย นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกขั้นตอนการปฏิบัติงานในแบบบันทึกตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอปลาเห็ดสมุนไพรรูปที่ได้จากการปฏิบัติครู วิทยากร นักเรียนร่วมกันประเมินผลพร้อมบันทึกในแบบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทำปลาเห็ดสมุนไพรรูป โดยจัดกิจกรรม ทบทวนขั้นตอนการทำปลาเห็ดสมุนไพรรูปจากที่เรียนมาแล้วนักเรียนกลุ่มเดิมเลือกประธาน และเลขานุการเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานนักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน วิทยากรสาธิตประกอบการบรรยายวิธีทำปลาเห็ดสมุนไพรรูป โดยนักเรียนศึกษา สังเกตการณ์คัดเลือกวัตถุดิบ ตลอดจนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ตามขั้นตอนอย่างละเอียด ตามที่วิทยากรสาธิตประกอบการบรรยาย นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนจนแล้วเสร็จ โดยมีครู และวิทยากรคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด นักเรียนเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงานให้เรียบร้อย นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกขั้นตอนการปฏิบัติงานในแบบบันทึกตัวแทนแต่ละกลุ่ม

สรุปได้ว่า จากการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยดำเนินการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยเป็นผู้สอนในภาคทฤษฎี และเชิญวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้ภาคปฏิบัติ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความตั้งใจ ใฝ่เรียนรู้ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่หลากหลายด้วยความสนุกสนาน สามารถปฏิบัติ กิจกรรมได้เป็นอย่างดี

ผลการทดลองใช้หลักสูตรและการประเมินผล

1. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 40 คน มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ประเมินก่อนและหลังการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐาน ประเมินผลความรู้ความเข้าใจของนักเรียน เกี่ยวกับ หลักสูตรปลาเห็ดสมุนไพรร และประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หลักสูตร เพื่อศึกษา ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นำเสนอโดยการเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้หลักสูตร และหลังการใช้หลักสูตรมาเปรียบเทียบกันตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ รายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลัง การใช้หลักสูตร

ผลสัมฤทธิ์	จำนวน นักเรียน (n)	คะแนน เฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	n=40	
				t-test	p-value
ก่อนการใช้หลักสูตร	40	9.80	2.04	31.38	.000
หลังการใช้หลักสูตร	40	21.56	0.95		

* p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรมะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ผลประเมินทักษะการปฏิบัติ คือการประเมินผลหลังการเรียนรู้อุ้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 – 5 โดยใช้แบบประเมินทักษะปฏิบัติ ที่ผู้วิจัยประเมินจากการปฏิบัติงานด้วยตนเอง แบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 4 ระดับคุณภาพ แสดงผลรวมของการประเมินทักษะปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปรากฏผลรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรมะ

รายการประเมินทักษะการปฏิบัติ	คะแนนทักษะการปฏิบัติ		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. ทักษะการทำปลาเห็ดสมุนไพรมะ	3.80	0.40	ดีมาก
2. ทักษะการทำปลาเห็ดสมุนไพรมะชุบแป้งขนมปังทอด	3.73	0.44	ดีมาก
3. ทักษะการทำปลาเห็ดสมุนไพรมะผัดกะเพรา	3.70	0.46	ดีมาก
4. ทักษะการทำลาบปลาเห็ดสมุนไพรมะ	3.76	0.43	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	3.75	0.43	ดีมาก

จากตาราง 3 พบว่า ทักษะการปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ปลาเห็ดสมุนไพรมะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.43)

1.3 ผลการประเมินความพึงพอใจ คือการประเมินผลหลังการใช้หลักสูตรจากการเรียนเรื่องหลักสูตรปลาเห็ดสมุนไพรมะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 12 ข้อ ผลปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตร
ท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร

n=40

รายการประเมิน	คะแนนความพึงพอใจ		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. เนื้อหาสาระที่เรียนเป็นเรื่องที่นักเรียนชอบ	4.50	0.50	มาก
2. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร	4.90	0.30	มากที่สุด
3. เนื้อหาสาระที่เรียนเป็นเรื่องมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน	4.60	0.49	มากที่สุด
4. วิธีการเรียนรู้สนุกสนานสนใจ	4.26	0.69	มาก
5. นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติทำปลาเห็ดสมุนไพรร	4.66	0.47	มากที่สุด
6. นักเรียนมีโอกาสได้สนทนาซักถามวิทยากร	4.13	0.70	มาก
7. นักเรียนรู้สึกพอใจที่ได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง	4.83	0.37	มากที่สุด
8. นักเรียนพอใจในฝีมือทำปลาเห็ดสมุนไพรรของตนเอง	4.33	0.60	มาก
9. นักเรียนสามารถนำปลาเห็ดสมุนไพรรมาประกอบ อาหารตามขั้นตอนที่เรียนได้	4.56	0.50	มากที่สุด
10. อาหารที่นักเรียนทำอร่อยถูกใจตามต้องการ	4.86	0.34	มากที่สุด
11. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร เป็นเรื่อง ที่เรียนรู้ได้ง่ายเหมาะสมกับนักเรียน	4.50	0.50	มาก
12. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.73	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.57	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.49)

2. การปรับปรุงหลักสูตร

เมื่อนำหลักสูตรไปทดลองใช้แล้ว มีข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่อง การสาธิตวิธีปรุงอาหาร พบว่า วิทยากรไม่เพียงพอต่อการสาธิต โดยเฉพาะวิทยากรประจำกลุ่มในชั้นตอนที่นักเรียนประกอบอาหารด้วยปลาเห็ดสมุนไพรร ต้องใช้วิทยากรประจำทุกกลุ่ม จึงสามารถให้ความรู้กับนักเรียนได้พร้อมกัน ซึ่งเดิมใช้วิทยากร 1 ท่านต่อ นักเรียน 2 กลุ่ม และปรับปรุงใบความรู้ของ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3, 4, 5 ในขั้นตอนการประกอบอาหาร โดยเพิ่มปริมาณของเครื่องปรุงรส ให้ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น จากเดิมไม่ได้ระบุปริมาณเครื่องปรุงที่ใช้ เวลาที่กำหนดในการประกอบอาหาร มีความเหมาะสม นักเรียนประกอบอาหารได้ทันเวลา เนื้อหาสาระน่าสนใจตรงความต้องการของนักเรียน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 มาตราที่ 22 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทย ให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางการพัฒนาดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐาน จิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน และหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องปลาเห็ดสมุนไพโร เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง ควรนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชีวรัตน์ สาลีประเสริฐ (2545: 165) พบว่า นโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ กำหนดให้สถาบันการศึกษา องค์กรต่าง ๆ และชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู มรดกทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพโร พบว่า การสร้างองค์ประกอบของหลักสูตรฉบับร่างแบบมีโครงร่างประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร ซึ่งมีคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ 2 หน่วย คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความรู้เกี่ยวกับปลาเห็ดสมุนไพโร หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องทักษะการทำปลาเห็ดสมุนไพโรและการประกอบอาหาร โดยจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผนคือ แผนจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของปลาเห็ดสมุนไพโร แผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องหลักการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการทำปลาเห็ดสมุนไพโรชุบแป้งขนมปังทอดทอด แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการทำปลาเห็ดสมุนไพโร ผัดกะเพรา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องการทำลาบปลาเห็ดสมุนไพโร ซึ่งผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่างมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 และมีความเหมาะสมในส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับทรวงศรี หอมจันทร์ (2548: 134) ได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิชาขนมไทยสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การศึกษาข้อมูลพื้นฐานนักเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ควรนำวิทยากรภายในท้องถิ่นมาร่วมสอนและมีการศึกษาแหล่งวัดอุทิศที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีองค์ประกอบ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง คำอธิบาย รายวิชา เนื้อหาสาระเวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จำนวน 40 คน ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สนใจเรียนและตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มีความรับผิดชอบ มีความสามัคคีและสนุกสนานในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับดลฤดี ประโยชน์มี (2546: 160) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการปลูกข้าวโพดฝักอ่อน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรมีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมอาชีพในท้องถิ่น นักเรียน ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องการให้แนวการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เน้นการทำงานเป็นงานกลุ่มและปฏิบัติ โดยวัดและประเมินผลตามสภาพจริง แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน

4. ผลการประเมินและการปรับปรุงหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่าได้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรร มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 โดยมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทในด้านต่าง ๆ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร กระทั่งได้อาหารที่สะอาดน่ารับประทาน มีรสชาติอร่อย ถูกต้องตรงตามหลักสูตร หลังจบจากการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสคราญ วิเศษสมบัติ (2552: ง) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หนานงหมูแสนอร่อย ผลการวิจัยพบว่า (1) ได้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหนานงหมูแสนอร่อย ที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วน มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับนาวา ศรีชนะเนตร (2553: 206) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเรื่อง การทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย” ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตร เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หลักการและเหตุผล โครงสร้างรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2) หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลา

จากปลาว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.93/84.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับร้อยละ 84.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 70 5) เจตคติต่อการเรียนอยู่ในระดับมากขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

จากการหลักร้อยกรองท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำหลักร้อยกรองไปใช้

1. ก่อนจัดการเรียนการสอนผู้สอนควรจัดเตรียมเอกสารประกอบหลักร้อยกรองต่าง ๆ เช่น ใบงาน ใบความรู้ สื่อ และอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในกิจกรรมให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน และตรวจสอบความพร้อมใช้ของอุปกรณ์
2. การจัดเตรียมสถานที่ฝึกปฏิบัติในการประกอบอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะอาด ความปลอดภัย ความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน และมีอากาศถ่ายเทสะดวก
3. ในการประเมินผลการประกอบอาหารเมื่อประเมินผลแล้วควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับประทานอาหารร่วมกันโดยบูรณาการในเรื่องของการจัดสถานที่ โต๊ะอาหาร ส่วนประกอบบนโต๊ะอาหาร และมารยาทในการรับประทานอาหาร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยและพัฒนาหลักร้อยกรองท้องถิ่นเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพที่ได้จากผลผลิตของปลาเห็ดสมุนไพร
2. ควรมีการทำวิจัยและพัฒนาหลักร้อยกรองท้องถิ่นเกี่ยวกับผลผลิตของปลาเห็ดสมุนไพรในรูปแบบของการประกอบอาหารประเภทอื่น
3. ควรทำการวิจัยและพัฒนาหลักร้อยกรองท้องถิ่นเกี่ยวกับการประกอบอาหารประเภทอื่น ๆ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชุมชนสนใจ

สรุป

การดำเนินการวิจัย พัฒนาหลักร้อยกรองท้องถิ่น เรื่องปลาเห็ดสมุนไพร ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความต้องการให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ และหวงแหนในภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงในท้องถิ่นของ

ตนเอง โดยมีผู้มีความรู้ความสามารถร่วมถ่ายทอด และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหาที่สอดคล้อง มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน พร้อมทั้งเน้นฝึกทักษะปฏิบัติจริง จากนั้นพัฒนาหลักสูตรฉบับร่างโดยนำข้อมูลพื้นฐานมาเป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง ประกอบด้วยหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คำอธิบายรายวิชา เนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาแบ่งเป็นภาคทฤษฎี จำนวน 2 แผน เกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าว และภาคปฏิบัติ จำนวน 3 แผน เกี่ยวกับทักษะปฏิบัติการทำปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าวและนำมาประกอบอาหาร ใช้เวลาสอน 4 สัปดาห์ รวม 8 ชั่วโมง มีการตรวจสอบหลักสูตรโดยการหาคุณค่าดัชนีความสอดคล้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข พบว่า ความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แสดงว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมเพื่อทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 40 คน พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจใฝ่เรียนรู้ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ที่หลากหลายด้วยความสนุกสนาน สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างดี หลังจบการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แล้วได้ประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรมะพร้าว หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทักษะปฏิบัติในระดับดีมาก ด้านความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด และหลักสูตรควรมีการปรับปรุงด้านทักษะปฏิบัติโดยเพิ่มเนื้อหาเรื่องการจัดสถานที่รับประทานอาหาร และมารยาทในการรับประทานอาหาร

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: **คุรุสภาลาดพร้าว**.
- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555 -2559)**.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ**.
- ดลฤดี ประโยชน์มี. (2546). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการปลูกข้าวโพดฝักอ่อนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทับทิม สุนทรวิภาต, ผู้ปกครองภูมิปัญญาท้องถิ่น. (2554). **สัมภาษณ์**. 11 กรกฎาคม.

- ทองศรี หอมจันทร์. (2548). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ การงาน อาชีพและเทคโนโลยี วิชาขานมไทยสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านวังเพลิง จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- นาวา ศรีษะเนตร. (2553). การพัฒนาหลักสูตร เรื่องการทําน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย์”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว. (2553). บันทึกผลการทดสอบสมรรถภาพนักเรียน 2553. สุพรรณบุรี: โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว.
- ชีวรัตน์ สาลีประเสริฐ. (2545). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ อำเภออุ้มทอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศคราญ วิเศษสมบัติ. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องนางหมแสนอร้อย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.